

E&A: Μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια και αυξημένη δέσμευση της ΕΕ απέναντί τους

Βρυξέλλες, 6 Φεβρουαρίου 2018

Γιατί εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη στρατηγική;

Στην ομιλία του του 2017 για την κατάσταση της Ένωσης, ο Πρόεδρος κ. Ζαν-Κλοντ **Γιούνκερ** επιβεβαίωσε εκ νέου το ευρωπαϊκό μέλλον των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων: «*Αν θέλουμε μεγαλύτερη σταθερότητα στη γειτονιά μας, τότε θα πρέπει να διατηρήσουμε μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια*». Όπως είπε ο Πρόεδρος: «*Τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα είναι πάνω από 27. Οι υποψήφιοι προς προσχώρηση χώρες πρέπει να δώσουν τη μέγιστη προτεραιότητα στο κράτος δικαίου, τη δικαιοσύνη και τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων*». Η προοπτική προσχώρησης στην ΕΕ των Δυτικών Βαλκανίων βάσει των επιδόσεών τους είναι προς το συμφέρον της ίδιας της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής, της ασφάλειας και της οικονομίας. Είναι γεωστρατηγική επένδυση σε μια σταθερή, ισχυρή και ενωμένη Ευρώπη βασιζόμενη σε κοινές αξίες. Σκοπός της στρατηγικής είναι να δημιουργήσει μια ανανεωμένη δυναμική μεταρρυθμίσεων στην περιοχή ώστε να δοθεί απάντηση στις συγκεκριμένες καίριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα Δυτικά Βαλκάνια. Η στρατηγική διευρύνει επίσης τη στήριξη της ΕΕ στις προσπάθειες των Δυτικών Βαλκανίων στην ευρωπαϊκή τους πορεία, καθιστώντας διαθέσιμη πρόσθετη χρηματοδότηση και πόρους. Στις 17 Μαΐου πραγματοποιείται στη Σόφια διάσκεψη κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων, όπου οι ηγέτες της ΕΕ θα συνεχίσουν τις συζητήσεις και τη συνεργασία με τους ομολόγους τους των Δυτικών Βαλκανίων.

Η πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ πρέπει να είναι αναπόσπαστο μέρος της ευρύτερης στρατηγικής για την ενίσχυση της Ένωσης έως το 2025. Η στρατηγική αυτή εντάσσεται στον ευρύτερο Χάρτη Πορείας για πιο Ενωμένη, πιο Ισχυρή και πιο Δημοκρατική Ένωση, σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή προτείνει πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση του δημοκρατικού και θεσμικού πλαισίου και του πλαισίου χάραξης πολιτικής για την Ένωση του 2025. Η Ένωσή μας πρέπει να είναι ισχυρότερη, στερεότερη και αποτελεσματικότερη, πριν καταστεί μεγαλύτερη.

Τι νέο έχει η στρατηγική;

Η στρατηγική παρουσιάζει την βαθύτερη ουσία των προκλήσεων τις οποίες αντιμετωπίζουν τα Δυτικά Βαλκάνια στην ευρωπαϊκή τους πορεία. Νέο στοιχείο είναι η ισχυρή ανανεωμένη παρότρυνση προς τους εταίρους να εφαρμόσουν τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις και να δοθούν κατευθύνσεις σχετικά με τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να προχωρήσουν όσο το δυνατόν ταχύτερα στην πορεία προς την προσχώρηση στην ΕΕ. Για τη Σερβία και το Μαυροβούνιο — χώρες για τις οποίες οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη — καθορίζει τις ενδεικτικές ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν για να ολοκληρωθεί η διαδικασία προσχώρησης με προοπτική το 2025. Επιπλέον, με τις εμβληματικές πρωτοβουλίες σε έξι βασικούς τομείς, η στρατηγική ενισχύει σημαντικά τη συνεργασία της ΕΕ με τους εταίρους μας από τα Δυτικά Βαλκάνια. Σκιαγραφεί το όραμά μας για το κοινό μας μέλλον και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί αυτό.

Αλλάζει η Επιτροπή την πολιτική διεύρυνσης που ακολουθεί;

Η στρατηγική αναφέρει ρητά ότι η θύρα της ΕΕ είναι ανοικτή σε περαιτέρω προσχωρήσεις όταν – και μόνον όταν – οι επιμέρους χώρες έχουν εκπληρώσει τα κριτήρια. Η Επιτροπή δεν αλλάζει την πολιτική της για τη διεύρυνση: η διαδικασία εξαρχής βασίζεται και θα εξακολουθήσει να βασίζεται στις επιδόσεις. Κάθε χώρα θα αξιολογηθεί με βάση τα δικά της επιτεύγματα.

Πώς θα εφαρμοστεί στην πράξη η στρατηγική;

Η προοπτική διεύρυνσης των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκεται κατά πρώτο και κύριο λόγο στα χέρια των ίδιων των χωρών. Πρέπει να ενεργήσουν με αποφασιστικότητα και να εντείνουν επειγόντως τις προσπάθειές τους, να εφαρμόσουν τις ζωτικές μεταρρυθμίσεις — ιδίως στον τομέα του κράτους δικαίου, της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων — και να ολοκληρώσουν τον πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό τους. Από την πλευρά της, η ΕΕ θα αναβαθμίσει τις πολιτικές της με στόχο την καλύτερη στήριξη της διαδικασίας μετασχηματισμού στην περιοχή. Η στρατηγική καθορίζει ένα σχέδιο δράσης με έξι συγκεκριμένες εμβληματικές πρωτοβουλίες που αφορούν συγκεκριμένους τομείς κοινού ενδιαφέροντος: κράτος δικαίου, ασφάλεια και μετανάστευση, κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, συνδεσιμότητα στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας,

ψηφιακό θεματολόγιο, συμφιλίωση και σχέσεις καλής γειτονίας. Μεταξύ 2018 και 2020 προβλέπονται συγκεκριμένες δράσεις στους τομείς αυτούς.

Τι είναι οι έξι εμβληματικές πρωτοβουλίες;

Οι εμβληματικές πρωτοβουλίες παρέχουν στήριξη στον μετασχηματισμό των Δυτικών Βαλκανίων σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς στους οποίους η ενισχυμένη συνεργασία είναι αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Μεταξύ 2018 και 2020 προβλέπονται συγκεκριμένες δράσεις στους έξι τομείς που έχουν καθοριστεί. Ιδού ορισμένα παραδείγματα:

- **Κράτος δικαίου:** Επέκταση λεπτομερών σχεδίων δράσης για ευθυγράμμιση με τα πρότυπα της ΕΕ σε όλα τα Δυτικά Βαλκάνια. Βελτίωση της αξιολόγησης της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων μέσω νέων συμβουλευτικών αποστολών.
- **Ασφάλεια και μετανάστευση:** Ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, την ανάσχεση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού και τη βελτίωση της ασφάλειας των συνόρων και της διαχείρισης της μετανάστευσης με τη στήριξη των εργαλείων και της εμπειρογνωσίας της ΕΕ. Ενίσχυση του συντονισμού με τους οργανισμούς της ΕΕ για την ασφάλεια των συνόρων και τη διαχείριση της μετανάστευσης.
- **Κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη:** Προώθηση της παροχής εγγυήσεων για ιδιωτικές επενδύσεις, στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων και ΜΜΕ και μεγαλύτερη διευκόλυνση του εμπορίου. Μεγαλύτερη έμφαση στην απασχόληση και τις κοινωνικές πολιτικές, με αύξηση της χρηματοδοτικής συνδρομής για τη στήριξη του κοινωνικού τομέα, και ιδίως της εκπαίδευσης και της υγείας. Διπλασιασμός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+.
- **Συνδεσιμότητα στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας:** Πρωτοβουλίες μεταξύ των χωρών της περιοχής και αυτών με την ΕΕ, που περιλαμβάνουν νέα στήριξη για επενδύσεις. Επέκταση της Ενεργειακής Ένωσης της ΕΕ στην περιοχή.
- **Ψηφιακό Θεματολόγιο:** Κατάρτιση χάρτη πορείας για τη μείωση των τελών περιαγωγής, στήριξη της εγκατάστασης ευρυζωνικών δικτύων και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, των ηλεκτρονικών προμηθειών, της ηλεκτρονικής υγείας και των ψηφιακών δεξιοτήτων.
- **Συμφιλίωση και σχέσεις καλής γειτονίας:** Υποστήριξη των προσπάθειών για καταπολέμηση της ατιμωρησίας και για μεταβατική δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων μέσω Περιφερειακής Επιτροπής για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τα εγκλήματα πολέμου. Αύξηση της συνεργασίας στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της νεολαίας και του αθλητισμού· προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη».

Πώς θα εφαρμοστούν οι νέες εμβληματικές πρωτοβουλίες; Θα αυξηθεί η χρηματοδοτική στήριξη για τα Δυτικά Βαλκάνια;

Για να στηριχθεί η υλοποίηση των νέων εμβληματικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής, η Επιτροπή προτείνει να αυξηθεί η υφιστάμενη χρηματοδότηση για τα Δυτικά Βαλκάνια μέχρι το 2020 δυνάμει του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (IPA), επιπλέον του 1,07 δισ. EUR που προβλέπεται ήδη για την περιοχή για το 2018. Θα απαιτηθεί αυξημένη χρηματοδότηση για σημαντικές επενδύσεις, ιδίως στον τομέα των υποδομών - μεταφορικών, ενεργειακών ή ψηφιακών. Την άνοιξη θα συσταθεί ειδική συντονιστική ομάδα για να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των πρωτοβουλιών.

Ποιες είναι οι μεταρρυθμίσεις προτεραιότητας για τα Δυτικά Βαλκάνια ώστε να διατηρηθεί η αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης;

Το πιο πιεστικό ζήτημα για τα Δυτικά Βαλκάνια είναι η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης, καθώς και η συνεργασία για τη συμφιλίωση και τις σχέσεις καλής γειτονίας. Η περιοχή πρέπει να ενστερνιστεί αυτές τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ πολύ πιο ένθερμα και με αξιόπιστο τρόπο. Η μη τήρηση τους είναι επίσης αποτρεπτικός παράγοντας για τις επενδύσεις και το εμπόριο. Δεύτερον, οι οικονομίες της περιοχής πρέπει να ενισχυθούν. Παραμένουν μη ανταγωνιστικές, με υπερβολική αδικαιολόγητη πολιτική παρέμβαση και έναν ανεπαρκώς ανεπτυγμένο ιδιωτικό τομέα, γεγονός που επηρεάζει την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, ιδίως για τους νέους της περιοχής. Τρίτον, εξακολουθούν να υπάρχουν διμερείς διαφορές μεταξύ των χωρών της περιοχής, οι οποίες πρέπει να επιλυθούν. Η ΕΕ δεν θα δεχθεί να εισαχθούν στην Ένωση αυτές οι διαφορές και η αστάθεια που συνεπάγονται. Πρέπει να βρεθούν και να εφαρμοστούν οριστικές και δεσμευτικές λύσεις στις διαφορές με τους γείτονές της πριν από την προσχώρηση μιας χώρας.

Δεσμεύεται η ΕΕ να είναι το 2025 η ημερομηνία προσχώρησης των νέων χωρών;

Το έτος 2025 δεν αποτελεί ούτε καθορισμένη ημερομηνία ούτε ημερομηνία στόχο για την προσχώρηση. Υποδηλώνει μια πιθανή χρονική προοπτική, η οποία αντανάκλα την ισχυρή ευρωπαϊκή δέσμευση για μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια. Την ημερομηνία αυτή, η ΕΕ θα μπορούσε να έχει περισσότερα από 27 μέλη. Έχουν ήδη προχωρήσει αρκετά οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με το

Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Με ισχυρή πολιτική βούληση, την υλοποίηση πραγματικών και βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και την οριστική επίλυση των διαφορών με τους γείτονες, οι εν λόγω χώρες θα μπορούσαν ενδεχομένως να είναι έτοιμες για προσχώρηση με προοπτική το 2025. Η προοπτική αυτή είναι εξαιρετικά φιλόδοξη. Το αν θα επιτευχθεί θα εξαρτηθεί πλήρως από τις αντικειμενικές επιδόσεις και τα αποτελέσματα κάθε χώρας.

Η στρατηγική εφαρμόζεται μόνο στους «προπορευόμενους», Σερβία και Μαυροβούνιο, χωρίς να περιλαμβάνει ολόκληρη την περιοχή;

Η στρατηγική καλύπτει ολόκληρη την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Το Μαυροβούνιο και η Σερβία είναι επί του παρόντος οι μόνοι υποψήφιοι που έχουν αρχίσει διαπραγματεύσεις προσχώρησης και, ως εκ τούτου, χαρακτηρίζονται σήμερα ως προπορευόμενοι. Η στρατηγική περιλαμβάνει ενδεικτική περιγραφή των βημάτων που απαιτούνται από το Μαυροβούνιο και τη Σερβία για να ολοκληρώσουν τη διαδικασία προσχώρησης με πιθανή προοπτική το 2025. Η στρατηγική, όμως, αναφέρει σαφώς ότι άλλες χώρες μπορούν να φθάσουν ή να προσπεράσουν τις άλλες ανάλογα με την αντικειμενική πρόοδο που επιτυγχάνεται.

Επομένως, το Μαυροβούνιο και η Σερβία θα ενταχθούν στην ΕΕ το 2025;

Ο καθορισμός του χρόνου ένταξης θα παραμείνει στα χέρια των δύο χωρών και θα εξαρτηθεί από τις δικές τους αντικειμενικές επιδόσεις. Η πιθανή προοπτική του 2025 είναι φιλόδοξη. Απαιτεί ισχυρή πολιτική βούληση και την επίτευξη ουσιαστικών και απτών αποτελεσμάτων. Το **Μαυροβούνιο** πρέπει να επιτύχει απτά αποτελέσματα, ιδίως στον τομέα του κράτους δικαίου και της καταπολέμησης της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Όσον αφορά τη **Σερβία**, είναι απαραίτητη ισχυρή και σταθερή πολιτική βούληση για την επίτευξη ομοφωνίας επί των ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων που είναι αναγκαίες σχετικά με το κράτος δικαίου, την οικονομία και την προώθηση της συμφιλίωσης. Η προσπάθεια αυτή πρέπει να υποστηρίζεται από συνολική εξομάλυνση των σχέσεων με το Κοσσυφοπέδιο. Για να γίνει πραγματικότητα η φιλόδοξη προοπτική του 2025, θα πρέπει να έχει συναφθεί και τεθεί σε εφαρμογή μια συνολική και νομικά δεσμευτική συμφωνία σχετικά με την εξομάλυνση των σχέσεων.

Είναι η εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Κοσσυφοπεδίου και Σερβίας προϋπόθεση για να προχωρήσει η Σερβία στην πορεία της προς την ΕΕ;

Η πρόοδος όσον αφορά την ευρωπαϊκή πορεία τόσο της Σερβίας όσο και του Κοσσυφοπεδίου συνδέεται στενά με την πρόοδο στην εξομάλυνση των σχέσεών τους. Χωρίς ουσιαστική και συνολική εξομάλυνση των σχέσεων Βελιγραδίου-Πρίστινας, μέσω του διαλόγου υπό την αιγίδα της ΕΕ, δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη σταθερότητα στην περιοχή. Μια συνολική και νομικώς δεσμευτική συμφωνία εξομάλυνσης επείγει και είναι καίριας σημασίας, για να μπορέσουν η Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο να σημειώσουν πρόοδο στην πορεία τους προς την Ευρώπη.

Τι προσφέρει η στρατηγική στις χώρες που δεν είχαν «χαρακτηριστεί» προπορευόμενες; Ποιες είναι οι προοπτικές τους για ένταξη στην ΕΕ; Θα έχουν διαφορετική μεταχείριση και θα τύχουν λιγότερης προσοχής από την Επιτροπή;

Όλες οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων έχουν την ευκαιρία να προχωρήσουν στην αντίστοιχη ευρωπαϊκή πορεία τους. Η Επιτροπή αξιολογεί όλες τις χώρες με δίκαιο και αντικειμενικό τρόπο βάσει των επιδόσεών τους και της ταχύτητας με την οποία σημειώνουν πρόοδο. Ως οι μόνες χώρες της περιοχής που διαπραγματεύονται επί του παρόντος, το **Μαυροβούνιο** και η **Σερβία** είναι σήμερα οι προπορευόμενες χώρες στη διαδικασία. Ωστόσο, άλλες χώρες μπορούν να φθάσουν ή να προσπεράσουν τις άλλες ανάλογα με την αντικειμενική πρόοδο που επιτυγχάνεται. Η **Αλβανία** και η **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας** σημειώνουν σημαντική πρόοδο στην πορεία τους προς την Ευρώπη και η Επιτροπή είναι έτοιμη να καταρτίσει συστάσεις για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων, στη βάση της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων. Η Επιτροπή θα αρχίσει να προετοιμάζει γνωμοδότηση σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της **Βοσνίας-Ερζεγοβίνης** μετά την παραλαβή ολοκληρωμένων και πλήρων απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο. Με σταθερή προσπάθεια και δέσμευση, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη θα μπορούσε να αποκτήσει καθεστώς υποψήφιας για προσχώρηση. Το **Κοσσυφοπέδιο** έχει μια ευκαιρία να επιτύχει διατηρήσιμη πρόοδο μέσω της εφαρμογής της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και να προωθήσει την ευρωπαϊκή του πορεία, μόλις το επιτρέψουν αντικειμενικές συνθήκες.

Τι θα συμβεί αν μελλοντικά κράτη μέλη εμποδίζουν την ένταξη άλλων χωρών των Δυτικών Βαλκανίων;

Οι προπορευόμενοι στην πορεία προς την ΕΕ έχουν στρατηγικό συμφέρον να είναι συνήγοροι, και όχι υπονομευτές, των προσδοκίων των γειτόνων τους. Οι χώρες της περιοχής είναι αλληλεξαρτώμενες και θα προχωρήσουν ταχύτερα εάν αλληλοβοηθούνται κατά τη διαδρομή τους. Όλες οι χώρες οφείλουν να απέχουν από την καταχρηστική εκμετάλλευση εκκρεμών θεμάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ. Με τη νέα στρατηγική η Επιτροπή συνιστά να τεθούν σε εφαρμογή ειδικές ρυθμίσεις και αμετάκλητες δεσμεύσεις για να εξασφαλιστεί ότι τα νέα κράτη μέλη δεν θα είναι σε θέση

να εμποδίσουν την προσχώρηση άλλων υποψηφίων χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

MEMO/18/562

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Maja KOCIJANCIC](#) (+32 2 298 65 70)

[Alceo SMERILLI](#) (+ 32 2 296 48 87)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)